

дисциплін фундаментального та гуманітарного циклів. Дисципліна «Вступ до спеціальності» дає загальне знайомство зі спеціальністю і дозволяє зробити перевірку правильності вибору професійного спрямування.

Для реалізації поставлених завдань кафедра вирішила проводити спеціалізацію по двом напрямкам: фундаментальна підготовка для магістрів і прикладний напрямок для спеціалістів. Такі можливості надає використання підготовки через дисципліни за вибором.. Аналіз контингенту студентів кафедрою в кінці другого курсу дозволяє достатньо чітко їх розділити на дві категорії відповідно до їх здібностей та уподобань.

Другою можливістю є повернення до такої форми навчальної роботи як виробнича практика. Ми повернулися до проведення двох практик при підготовці бакалаврів. Така форма дає можливість перевірити набуті знання, вміння та навички і закріпити їх при виконанні конкретних практичних завдань для потреб підприємств, установ та організацій. Практику доцільно на наш погляд проводити у два етапи. Перший за традиційною схемою на виробництві, при якій студенти знайомляться із конкретними ІТ кожного із підприємств, на яких вони проходять практику, а друга – короткострокова (декілька днів) проходить на кафедрі у вигляді диспутів, семінарів та ділових ігор, на яких студенти обмінюються досвідом, знайомлять один одного із проблемами, які необхідно практично вирішувати, і заодно націлюють викладачів на можливі тематики госпдоговорних робіт.

В.Ф. Нефедченко, канд. фіз.-мат. наук, доцент,
О.І. Нефедченко

Сумський державний університет, м. Суми
**ДЕЯКІ МІРКУВАННЯ ЩОДО НЕФОРМАЛЬНОГО
ПІДХОДУ ДО ПРОДУКТИВНОГО НАВЧАННЯ У
СЬОГОДНІШНІХ УМОВАХ**

*...Готовых убеждений нельзя ни выпросить у
добрых знакомых, ни купить в книжной лав-
ке. Их надо выработать процессом собст-
венного мышления, которое непременно
должно совершаться самостоятельно в ва-
шей собственной голове.*

Д.И. Писарев

У рамках модернізації нашої системи освіти в світлі Болонських перетворень одним із завдань є впровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу як певне перенесення ідей Європейської кредитно-трансферної й акумулюючої системи (ECTS)

до системи вищої освіти України. Внаслідок чого виникає проблема оцінювання знань згідно зі шкалою оцінювання ECTS замість звичної для нас п'ятибальної шкали.

Виникають певні труднощі для викладачів в особливості переведення аудиторних годин при оцінюванні в балах, що пов'язано з видами аудиторних годин. Необхідно по-різному визначати обсяг роботи, виконаний за одну академічну годину на лекційному, практичному заняттях, лабораторній роботі та під час самостійної роботи, що сьогодні в більшості випадків реалізується формально. На кожній кафедрі, навіть у кожного викладача, система оцінювання має особливості, наприклад: максимальна оцінка з дисципліни заздалегідь задана, а види навчальної роботи як вільний елемент, або оцінки за певний вид роботи фіксовані, а максимальна оцінка залежить від загальної кількості годин за навчальним планом. На нашу думку, останній спосіб є достатньо диференційованим, що стимулює найголовніше на сучасному етапі освіти – самостійну роботу студентів, підвищує активність на заняттях.

Викладач починає планувати свою роботу, проводити розрахунки на кожен вид роботи студента, переписувати регламент, робочу програму і за цією роботою забуває головне – зміст всіх цих видів роботи студента. Спробуємо нагадати основні.

Лекціям належить провідна роль у навчальному процесі. Лектор, читаючи курс, дає найважливіше, основне в дисципліні й викладає це основне в найбільш доступній формі. Він повинен ставити перед собою завдання – допомогти студентам зрозуміти основи дисципліни й засвоїти матеріал на самій лекції; вказати, над чим варто працювати в першу чергу; навчити правильного мислення й створити в слухачів чітке уявлення про методологію даної науки.

Призначення практичних занять - послідовно навчати студентів кращих методів рішення практичних завдань, допомагати в набутті ними перших навичок самостійного застосування теорії. Якщо завдання запропоноване для самостійного розв'язання, складне, у студента є можливість повніше ознайомитися з методом рішення аналогічних завдань, відвідавши індивідуальні заняття, що проводяться під керівництвом викладача.

Теоретичний матеріал закріплюється в пам'яті й пов'язується із практикою в лабораторіях. На лабораторних заняттях працює студент із устаткуванням і вимірювальними приладами, що дозволяє відтворювати, спостерігати й вивчати явища, подані у лекційному матеріалі.

Завершуючи, хотілося б згадати німецького фізика Лауэ і його вислів: "Образование – это то, что остается, когда все выученное забывается". Це говорить про те, що, крім конкретних знань, людина повинна опанувати вміння диференційовано підходити до

усього, розширювати свій кругозір. Не кожний викладач може спілкуватися з кожним студентом, але кожний викладач має своїх учнів, і кожний студент виділяє серед викладачів тих, яких він шанує як учителів. Намагайтеся працювати так, щоб завоювати довіру й повагу один до одного.

А.С.Опанасюк, к.фіз.-мат наук, доцент,
orapasyuk_sumdu@ukr.net
Б.А.Міщенко, ст.викладач

Сумський державний університет, Суми

БОЛОНСЬКА СИСТЕМА-ОЧІКУВАННЯ І РЕАЛІЇ

Передумовою приєднання України до єдиної європейської зони освіти є перебудова власної системи у відповідності з вимогами Болонської декларації.

Основною метою європейської реформи освіти є підвищення мобільності студентів, викладачів та вузівських дослідників, академічне і професіональне визнання дипломів на всьому європейському просторі ринку праці, вільне працевлаштування випускників вузів у будь-якій країні. Ці пріоритети обумовлені спробою європейських країн покрити нестачу власної робочої сили, залучити більше талановитих іноземних студентів і особливо молодих дослідників у свої вузи. Однак, центральною у будь-якій реформі освіти є все ж проблема підвищення її якості, що зовсім не є основною метою запропонованих перетворень.

Необхідність перебудови системи освіти України обумовлена якісними змінами у суспільстві і науці, вона потребує комплексності, системності та цілісності реформ. Це означає, що задачі беруться як деякий пакет та пов'язуються одна з одною. При цьому реформи не можуть бути обмежені лише рамками власно викладання, вони повинні розповсюджуватися далеко за межі системи вищої освіти, переходячи у стратегічну установку суспільства на освіту через усе життя. Для того, щоб узгодити освітні програми з інтересами студентів та вимогами і потребами інформаційного суспільства потрібні час та великі фінансові ресурси. Створена система має забезпечити як зростання фахового рівня студента, так і гармонійний розвиток його як особистості.

Досвід викладання в нових умовах свідчить, що нажалі реформування освіти звелось до висмикування окремих, і навіть не основних, елементів з єдиного пакету, що вже привело до зниження якості освітніх послуг.

Виправлення ситуації потребує, як загальнодержавних заходів, так і заходів на рівні освітніх закладів. До загальнодержавних відносяться: зміна системи примусу студентів до одержання якісної освіти з адміністративно-силової до економічної, виділення коштів на розвиток матеріа-